

Tulajdonos: „Frída” S. A. Bejegy. la Trih.
Bihar Fsoo. 1798—1938

Feloldó kiadó:
Ürv. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Feloldó szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4

POZSONY KÖRNYÉKÉN tormális harcok folynak a magyar és szlovák csapatok között

(Pozsony.) A német távirati iroda pozsonyi jelentése szerint, pénteken egész nap súlyos harcok folytak Pozsony környékén a magyar és szlovák csapatok között. A Havas távirati iroda pozsonyi jelentése arról számol be, hogy pénteken délután a magyar csapatok új offenzívát indítottak és ezzel egyidőben repülőgépek támadást intéztek a Hlinka-gárdisták állásai ellen.

Stesov közelében légi csata támadt a magyar és a szlovák repülők között és ennek során

a magyar repülők két szlovák repülőgépet lelőttek.

A magyar csapatok Iglo ellen is légi támadással indultak és több bombát dobtak le a katonai raktárra. Iglo körülbelül száz kilométerre van Szlovákia keleti határától. A magyar repülőgépek több katonai raktárt is bombáztak.

Ugyancsak Pozsonyból jelentik, hogy pénteken délután 17 órakor a szlovák repülőgépek Ungvár közelében bombáztak egy magyar munició raktárt. A bombatámadások következtében egy benzinkutár és egy municióraktár kigyulladt. A DNB. péntek este azt jelentette Pozsonyból, hogy a magyar csapatok offenzívája változatlanul tovább tart. A Hlinka gárdisták néhány helyen feltartóztatták az előnyomulást.

Hull erélyes nyilatkozata

(Washington.) Csehország és Memel bekebelezése óta az amerikai politikai élet vezetői nem hallatták szavukat. Tegnap aztán Hull külügyi államtitkár a sajtó előtt nagyjelentőségű nyilatkozatot tett:

— A legutóbbi európai események veszélyeztetik a világ békét — mondotta. — Mélységesen meg vagyok rendülve a nemzetközi jog újabb megsértése miatt, most ismételtén kitűnik, hogy mennyire szükséges valamennyi nemzet össze-

fogása a jog, a rend és az egészséges gazdasági kapcsolatok védelmére.

Nem vonultak vissza a magyar csapatok Szlovénországból

(Berlin.) Német politikai körök véleménye szerint a magyar-szlovák határon történt incidensek annak tulajdoníthatók, hogy Szlovákia és Kárpát-

alja között nincsenek etnikai határok. A régi határt úgy vonták meg, hogy nem vetettek számot az etnikai szemponttal.

(Budapest.) Hivatalosan cáfolják egyes külföldi sajtóügynökségek azon hírét, hogy a magyar csapatok visszavonultak a Vág mentén fekvő vasútvonal biztosítására elfoglalt pontokról.

„Németország részt kell, hogy vegyen a világ uralmában” — mondotta Epp tábornok

(Berlin.) A nemzeti szociális párt tisztviselőinek kiképző kongresszusán Epp tábornok, a német gyarmati ligaelnöke a következő kijelentéseket tette:

— Európa keleti és délkeleti részén elért sikerei nyomán a nyugati fővárosokban támadt rossz benyomás nem fogja megakadályozni gyarmati igényeink megvalósítását.

Mi, akik joggal Európa leg-hatalmasabbjai vagyunk, részt kell, hogy vegyünk a világ uralmában.

Hétfőn nyilatkozik Chamberlain

(London.) Az alsóház péntek délutáni ülésén Sir John Simon Atlee őrnagy kérdésére

válaszolva kijelentette, hogy a miniszterelnök még ma nincs abban a helyzetben, hogy részletes nyilatkozatot tegyen.

Atlee ezt kérdezte: Hétfőn nyilatkozhatik a miniszterelnök ur a kelet-európai helyzetről?

Sir John Simon: Az angol kormány tárgyalásokat folytat mindazon problémákról, amelyek Európának ezt a részét érintik és biztos vagyok benne, hogy a miniszterelnök mindezeket a kérdéseket szem előtt tartja.

Grinvt munkáspárti képviselő Beck lengyel külügyminiszter tervezett londoni útjával kapcsolatban tett fel kér-

dést. A kérdésre Sir John Simon nem válaszolt. Atlee őrnagy közölte, hogy a kérdést írásban is elő fogják terjeszteni.

A Daily Mail szerint a nemzeti kormány megalakítására irányuló tárgyalások igen előrehaladtak.

Lebrun és VI. György táviratváltása

(London.) Lebrun köztársasági elnök, amint a doweri kikötőt elhagyta, a hajóról szíves hangú táviratot intézett VI. György királyhoz és kifejezte a maga és felesége köszönetét a meleg fogadtatásért, amelyben része volt. A táviratra VI. György melegehangú táviratban válaszolt.

Tartalékosok behívása Olaszországban

(Róma.) Tegnap hivatalosan jelentették, hogy Olaszország több tartalékos korosztályt behívott. A behívottak száma 300 ezer volt.

Ugyanakkor azonban azt állítják, hogy az eddig behívott 200 ezer tartalékos közül 100 ezret hazaengedtek.

Hudson angol külkereskedelmi miniszter Bukarestbe jön

(London.) Az „Evening Standard” jelentése szerint Hudson angol külkereskedelmi miniszter közölte, hogy észak-európai útja után Bukarestbe utazik, és az alsóházban már bejelentett angol kereskedelmi bizottság élén fogja a kereskedelmi tárgyalásokat vezetni.

AGYONNYOMOTT egy lezuhanó sarkó egy kisleányt a váradvelencei zsidótemetőben

Borzalmas szerencsétlenség történt pénteken délután a várad-velencei zsidó temetőben. Gatner Anna 11 éves kisleány több társával együtt a temetőben játszadozott. A borzalmas szerencsétlenség pillanatok alatt következett be, úgyhogy nem sikerült tisztázni, hogy mi idézte elő. Talán a kisleány, aki ibolyát keresett a sarkók tövében, meglátotta az egyik követ, de az is lehet, hogy a borzalmas véletlen játéka idézték elő a szerencsétlenséget. A kisleány játszótársai egyszerre arra lettek figyelmesek, hogy Gatner Anna borzalmasan felsikolt és az egyik sarkó ugyanakkor megmozdult és rázuhant a kisleányra. A gyermekek kétségbeesett sikoltozására járőrök siettek a helyszínre és felemelték a követ, ugyanakkor kihívták a mentőket is. Megállapítást nyert azonban, hogy a szerencsétlen kisleányon nem lehet segíteni, a lezuhanó sarkó agyonnyomta. Elszállították szüleinek Cipariu uccai lakására. Az ügyészség megállapította, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség, a temetési engedélyt megadta.

MA: busvételi ajándékokakciónk 13. száma

KINA a végsőkig ellenáll

Japán máris kimerült és Németország mársem számíthat rá

A világháborút követő „békeháborúk” szörnyű meglepetései állandóan új problémák elé állítják a nagy- és kishatalmak vezérkari szakértőit. Az abesszin háború egymillió négyzetkilométert befutó rohanása, a villámgyors háború hiveinek számát gyarapította.

A hadihelyzetet alaposabban és hűvösebben megítélő szakértők előtt azonban nem maradt titok: a sodróerejű abesszin előnyomulást csak az abesszinnek ósdi fegyverzele, példátlan szerveztlensége, az egyes fősfőnökök fegyverzelelensége tette lehetővé.

A spanyol háború hamarosan lehűtötte a villámháború

ellenállhatatlanságát hirdető szakemberek hevét.

Bebizonyosodott, hogy aránylag kis területen, nyílt s meg nem erősített városok a legmodernebbül felfegyverzett, tankokkal, repülőgépekkel, repülőelhárítókkal, bombavető-ekkel rendelkező, motorizált hadseregekkel szemben évekig képesek dacolni. Az abesszin hadszíntéren a hatalmas, mechanizált, modern hadsereg győzött a nagyrészt lándzsával felszerelt őskori hadcsapattal fölött, a spanyol hadszíntéren haditechnikai szempontból a nagyhatalmak gépkísérleti állományának tekinthetjük. Mindkét háború tapasztalatai átcsoportosításra készítették a vezér

karok taktikai készségeit.

A japán—kinai háború ismét felborította a kartotékokba skatulyázott, megdönthetetlennek vélt vezérkari tapasztalatokat. A dinamika nagy szomorúságára eljemetett „világháború” az adókban fül-döklő, ismeretlen adófizetők-től kipréselt, modernnek képzelt, de hónapok alatt a tapasztalatok alapján elavultnak felismert méregdrága öldöklő szörnyetegek mellé el kell földelni a világháború végéig általánosan elismert stratégiai alaptételt: mintha a guérilla harc az egységes, hatalmas és főleg gépesített hadcsapattal mellett kilátástalan vállalkozás volna.

Csang-Kai-Sek stratégiája

A kinai hadsereg főparancsnoka, Csang-Kai-Sek tábornagy kiváló stratégia, jószímatu taktikus és biztoskezü, keménygerincű szervező. A japánok — ezt bizonyítja a sok kapkodó parancsnokváltás — vele egyenrangú képességű egyetlen hadvezérrel sem rendelkeznek.

Igaz: a japánok a szélvész gyorsaságával nyomultak elő az öt északi tartományban. Peking, Sanghaj, Nanking és a velük összefüggő területek sorra a japánok kezébe kerültek. Csang-Kai-Sek tervszerűtlennek vélt tervereserűséggel vona vissza csapatait.

Ő nem hódol be semmiféle vezérkari tradíciónak, elutasít magától mindenféle vezérkari dogmát s mint a sikert szem előtt tartó szervező, személyi problémák körül sem vezérlik a rokon- és ellenszenv érzései.

A fannenbergi győzelem alaptervezőjének, Hoffmann tábornoknak gondolatához hasonlóan területet áldozott, hogy időt nyerjen. A 11 millió négyzetkilométernyi terület mellett néhány ezer vagy tízezer négyzetkilométer veszteség még kibíráható, ha közben megszervezhető a területhez és az ellenséghez alkalmazkodó stratégia és taktika. Annyi katonája pedig Japánnak soha sem lesz, hogy az egész 11 millió négyzetkilométert megszállja. Az idő múlásával a gazdasági és vérlecsapolás olyan méreteket ölt, hogy ebbe a még győztes Japánnak is bele kell pusztulnia.

Még a szövetséges Németország katonai szakirói, ha némi tartózkodással is, így ítélik meg a japán—kinai háború esélyeit.

Az időnyereségre épített stratégiát Csang-Kai-Sek olyan formán alkalmazza, hogy a nagy közlekedési központok mentén összeütköző nagy hadcsapattal mellé jól felszerelt, gyakran motorizált, rajtaütésszerűen, de előre megállapított terv alapján az ellenséges fron-

tot hátbatámadó guérillacsapatokat szervezett meg.

Első meglepetés: a kinai hadiipar szédületes fejlődése. Tagadhatatlan: Hongkongon keresztül beszivárog Kinába sok külföldi eredetű hadianyag is. A kinaiak sorában is harcolnak nemzetközi — amerikai és kanadai — bombavetők, orosz repülőgépek, tankok, De a motorok, repülőgépek, tankok, páncélos kocsik s a technikai hadfelszerelés tulajdonképpen Kinában készül. A halált megvető bátorsággal harcoló pilóták is kinaiak.

Második meglepetés: A lelt és lezuhanó japán repülőgépek száma olyan nagyarányú, hogy többszörösen meghaladja a világháború és spanyol háború arányait.

Harmadik meglepetés: A méregdrága, az aszfaltot őröszgő országutakon büszke biztonsággal haladó, milliókat felémésztő nehéz tankok és motorok a rossz és elhanyagolt állapotban levő kinai országutakon elakadnak, használhatatlanná és a csapatok előrehaladását akadályozó barrikádokká válnak. (Ugyanezt tapasztalták a német csapatok Ausztriában is. A nehéz tankok és a 15 centiméteres motorizált ágyuk nem voltak képesek kimászni a linz—bécsi országút sártengeréből).

Negyedik meglepetés: A kinai munkások bámulatos ügyessége és bátorsága. Szédületes ütemben tanulnak, dolgoznak, építenek, amikor saját hadseregük szükségleteiről van szó s páratlan önfeláldozással rombolnak, ha ezzel az ellenség előnyomulását tartóztatják fel.

A legnagyobb meglepetés: a guérillaharc sikere. A japán hadvezetés dermedt tanácsatlansággal áll ezzel a naponként fokozódó veszedelemmel szemben. Hasonló taktikát nehezen alkalmazhatnak, mert a guérillaháborúra csak a terep ismeretével rendelkező, helybeli lakosságból szervezett csapat alkalmas. Másrészt az egy-

felszerelt és motorizált csapatok — megingatja a csapatok biztonságérzetét, a csapatokban és a hátsó országrészekben pánikot és félelmet gerjeszt, bizonytalanná teszi a hadvezetést, végül megtöri a győzelembe vetett reményt. Ez pedig veresége jelenthet.

Győzelem vagy béke?

Japán hatalmas ország. Fejlett iparral rendelkezik. Hadserege kiváló. Nemzedékek óta nem szenvedett vereséget. De hiányt szenved bizonyos nyersanyagokban, az országot robbanásra kész szociális feszültségek veszélyeztetik. A vereség súlyos szociális megrázkódtatásokat vonhat maga után. A vagyonos és befolyásos polgárság már most is elégedetlen a kizárólagos hatalmat gyakorló katonai klikk

hadvezetésével. Hogy a polgárság elégedetlensége milyen szociális örvény felé taszítja az országot: ki tudná azt előre megjósolni?

Japán minden erőfeszítés ellenére nem győzhet. A büntető expedíció illúziója megbukott. A hadsereg hadilétszámának fele már Kinában van. Hova-tovább az ország védtelen marad. Végül Japán nem is győzhet, mert nincsen olyan hadserege, amellyel e 400 millió nép és a 11 millió négyzetkilométert pacifikálhatná.

A megegyezésre nincs sok kilátás. A kinai hadvezetés időre spekulál. Tehát nem egyezkedik. Követeli a megszállt területek kiürítését és a jóvátételt. Egyébként vár, amíg Japán gazdaságilag, politikailag és a hadviselés szempontjából elvérzik.

A borzalmas elvérzés pedig már folyik. Egy-egy hónap gépesített háborúviselése több pénzbe kerül, mint amennyit a világháború egy esztendőjének háborús költségei felémésztettek. Közben Japán elveszítheti világpolitikai jelentőségét. Az elvérzett Japán — még ha nem is szenved döntő vereséget — nem ellenfele többé Angliának, az Egyesült Államoknak vagy Oroszországnak. Katonai hírek szerint Oroszország már átcsoportosítja keleti hadállásait.

De az elvérzett Japán mint barát és szövetséges is elveszti értékét. A tengely távolkeleti emeltyűje elhajlik, repedezik, talán meg is törhet.

Győzelemre kevés a kilátás. Japán vereségében sem hiszünk. De a japán felkelő nap leáldozóban van. Ez a még évekig elhúzódható japán—kinai háborúnak ma már biztonsággal megállapítható következménye.

A Népszövetség kiállít

Lassan folynak az előkészületek a newyorki világkiállításra, amely méreteiben, látványokban a jelek szerint felül fogja mulni Amerika eddigi hasonló kiállításait. A napokban érkező bejelentés érkezett a rendőrséghez: részt akar venni a kiállításon — a Népszövetség is. Külön kis pavillonban fogja kiállítani politikai, szociális és emberbaráti akcióinak eredményeit: statisztikai kimutatásokat, térképek grafikonok fogják illusztrálni, mit tett az emberiség jólétéért és békéjéért. A könyvek, hivatalos kiadványok, statisztikai táblázatok között egy érdekes tárgy is lesz a látványok közt: a híres béke-eke, amely tulajdonképpen nem a Népszövetségé, csak kölcsönkérték a kiállítás élénkítésére Genf városától. Érdekes történelmi háttér van ennek az ereklyének. Kardokból van összeállítva, amelyeket az amerikai hadseregnek azok a veterán tisztjei

ajánlottak fel, akik végigküzdötték a mexikói hadjáratot és az amerikai polgárháborút. A béke-eke már kiállításra került 1876-ban Newyorkban és két évvel később Párisban. A tisztok aztán Genf városának adományozták az értékes relikviát, amely az Alabama-temetőben van elhelyezve, ahol Amerika és Anglia vitájában a döntőbíráskodás ítélezett 1872-ben. Kiállítja azonkívül a Népszövetség az 1938. évi Nobel-díjat is, amelyet a menekülteket elhelyező Nansen-hivatal működéséért kapott. Bizonyára sok lelkes csodálója akad majd Newyorkban a Népszövetség muzeális értékű relikviáinak.

Lapkihordóasszonyt, megbízható, fixfizetéssel és jutálékkal, bevezetett helyekre felvezünk az esti órákra. Jelentkezés a kiadói hivatalban. 844

13

szelvény

amely összegyűjtve feljogosít 1939 március—április hónapban tartandó húsvéti ajándékakciónkban való részvételre.

Háromnegyedmilliárdos devizacsalás Cernovicban

(Cernauji.) Néhány nappal ezelőtt a Nemzeti Bank ellenőrző közegei nagyszabású bankcsalás nyomára jöttek. A cernauji Zeifer Bankház egy lengyel bank craiovai fiókjával együtt dolgozva, devizacsalásokkal súlyosan megkárosították az államot. A Nemzeti Bank ellenőreinek vizsgálata most fejeződött be. A vizsgálat adatai szerint a devizacsalásokkal összesen 715,599.925 lej kárt okoztak a büns bankároknak az államnak. A devizacsalási ügy aktáit tegnap délután áttették az ilfovi ügyészséghez, a bünygi eljárás folyamatba tételére.

Orvosi hír. Dr. Markovits Ignác főorvos hazaérkezett és rendeléseit újra megkezdte. Str. Ep. Pavel 7. alatt. Röntgen. Kék fény.

Újból folytatjuk ajándékakciónkat

Néhány nappal ezelőtt kénytelenek voltunk bejelenteni t. olvasóinknak, hogy néhány napig szüneteltetjük az ajándékokban részesülő szerencsés számok közlését. Örömmel közöljük, hogy a nehézségek leküzdése árán ismét folytatni fogjuk azon számok közlését, amelyek ajándékozási akciónkban valamilyen ajándékban részesülnek. A közlést keddi lapszámunkban folytatjuk, kérjük tehát t. olvasóinkat, hogy az egyes lapszámokat állandóan figyelemmel kísérik, mert naponta fogjuk a számokat közzéadni, aki tehát eddig még nem részesült volna ajándékban, még ő is benne lehet a boldog szerencsések között.

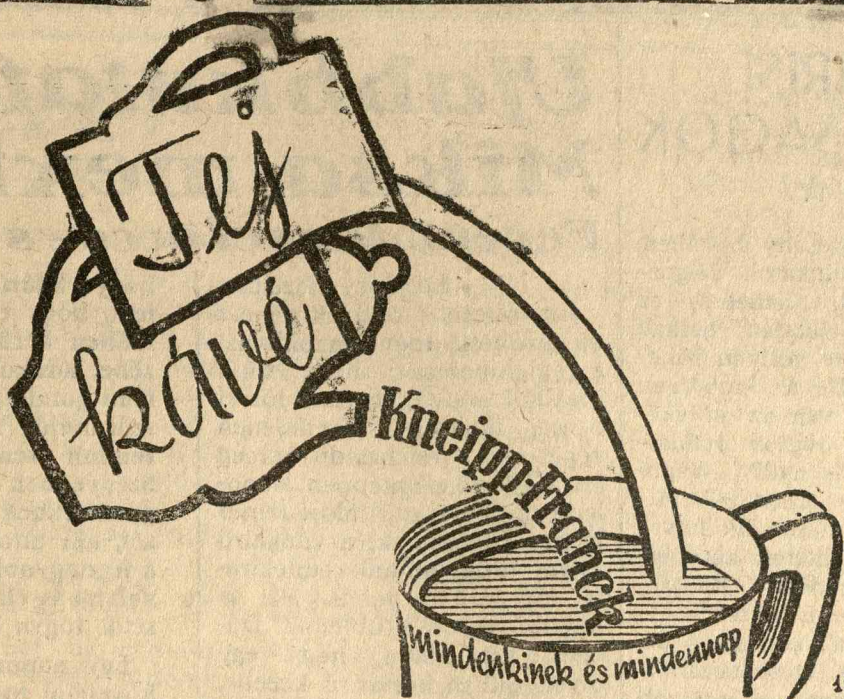
Ugyancsak akadálytalanul folytatjuk húsvéti akciónk szelvényeinek közlését, — gyűjtse mindenki szorgalmasan a számokat, mert a számok lejártá után ezen akciónál is megkezdjük a szerencsés számok közlését.

Szövet maradékok

öltöny, kabát, kosztüm méretben is. Vászonn, damaszt, zefir és női nyári kelmék, nagyon olcsó árban kaphatók

STEINER maradékosnál

Calea Victoriei 3. Az udvarban.

**Lebrunné 10 ragyogó toalettje***Milyen ruhákat vitt a francia köztársasági elnök felesége Londonba*

Lebrun francia köztársasági elnök és felesége pénteken elutaztak Londonból. Az angol lapok most megírják, hogy Lebrunné tíz ragyogó toalettet vitt magával Londonba.

A szóbanforgó 10 ruha pompásnál pompásabb, anyaguk alapszíne leginkább szürke, különböző árnyalatban, ezüst, gesztenyeszín, gyapjuszövetből készült.

1. Ezt a ruhát Madame Lebrunné Párisból való elutazásakor és Doverbe érkezésekor viselte. Vasszürke gyapjuszövetből készült.

2. A második számú ruhát az elnöknek akkor viselte, mikor látogatást tett Mary anyakirálynénál. Ez a ruha fénytelen selyemből készült, amelyhez ugyanebből az anyagból készült, prémmel szegélyezett kabátka járult.

3. Ez a ruha ezüstlamé. Madame Lebrun a Buckingham palotában rendezendő estélyen viselte.

4. A negyedik alkalom a francia kórházban tett látogatás volt. Ezen fénytelen, gesztenyeszínű krepp anyagból

készült toalettben jelent meg az elnökné.

5. A polgármester reggelijén örökzöld ruhában és kékróka keppben vett részt.

6. A városháza ünnepi teáján finom halványkék csipkeruhát viselt.

7. A követségi ebédén és az opera gálaestjén matt gyöngyházzsínű szatínruhában jelent meg.

8. A National Gallery-t kék krepp ruhában kereste fel.

10. Végül a tizedik ruha ezüstsínű csipkéből készült, fehér rókakeppel. Ezt Madame Lebrun a külügyminisztérium estélyén viselte.

Az elnökné öltözködésében volt újítás is. Első ízben történik, hogy a köztársasági elnök felesége rangjához illő ékszereket viselt. Két nagy francia ékszerház három legszebb garnitúráját kölcsönözte erre az alkalomra Lebrunné asszonynak.

Magyarország többet nyert Ruszinszkoval, mint a Felvidékkel

(Budapest.) A magyar sajtó megállapítja, hogy az új közép-európai területváltozások során a legtöbbet Magyarország nyerte gazdaságilag Ruszinszkoval. Tulzán nélkül állítható, hogy gazdaságilag a ruszin föld magyar szempontból többet ér, mint az egész

összel visszacsatolt Felvidék, mert míg az utóbbi semmi újat nem hoz Magyarországnak, a Kárpátok vidéke gazdaságilag lényegesen kiegészíti a magyar életet. A magyar közgazdaság eddigi legnagyobb passzívája a fa hiánya volt s a behozatal legnagyobb tétele is a fa behozatala. Most ez a nagy hiány megszűnik, mert Ruszinszkoval körülbelül 900 ezer hold azonnal kitermelhető erdőséget kap a magyar állam. Egyéb természeti kincsekben is gazdag a ruszinok földje, így nagy értéket jelent az aknaszlatinai só és a hegyekben levő különféle érc. Idegenforgalmi szempontból pedig egyenesen felbecsülhetetlen Ruszinföld értéke. Igazi hegyvidéke Magyarországnak nem volt, most hatalmas rengeteget kap, amelyekben a Kárpátok csúcsai több helyen kétezer méter fölé emelkednek. Ruszinszko természeti szépségeit eddig főleg a Tátra konkurrenciája miatt nem aknázták ki s azonkívül messze volt a nemzetközi forgalomtól ez a vidék. Most Budapesten át könnyen megközelíthető.

Megőrült az apagyilkos leány

(Ploesti.) Részletesen beszámoltunk a Prahova megyei báicói községben elkövetett apagyilkosságról. Leana Zaharia nevű leány baltacsapásokkal megölte édesapját.

A nyomozás során megállapítást nyert, hogy Leana Zaharia már régebbi idő óta idegbeteg volt. Az utolsó időben teljesen elhagyta magát, rongyosan, mosdatlanul járkált. Hiába intette az apja, hogy járjon rendesen.

A gyilkosság estéjén az apja újból figyelmeztette leányát.

Leana azonban éjszaka a csűrbe ment és fát kezdett hasogatni. Amikor a favágással

végzett, baltával a kezében visszament a házba és közeledett az ágyhoz, ahol apja feküdt és teljes erejéből fejbe sújtotta.

Mély sóhajítás következett s az áldozat kilehelte lelkét.

Vére a gyilkos lányra fröcscent. Leana a holttestet megfordította az ágyon és két ütést mért még a fejére, a míg a koponyáját teljesen szétzúzta.

A gyilkos leányt letartóztatták, de miután az örület teljes erővel kitört rajta és dühöngeni kezdett, külön cellában helyezték el.

PÁRISI
APRÓSÁGOK

★

(Páris.) A szerény hotelben, ahol lakom, munkások dolgoznak. A lépcsőn, lemenet, az egyik a létra tetején halkan füttyörész. Ejnye, milyen ismerős dallam. De az embernek annyi minden van az emlékezetében, nehéz rögtön rátalálni, hogy mit is hall? Végre megvan ez is: „Carmen” Micaéla áriája, a harmadik felvonásban. Jelentéktelen apróság, amely gondolkodóba ejt. Szereti a zenét, ez nem csoda, — minden francia szereti. De nem a divatos, olcsó uccarongyot szereti, hanem a legszebb operák egyikét. És abból sem az ismertebb, hatásosabb melódiát választja, hanem a legfinomabbat, a legtörékenyebbet.

A péküzletek vasárnap is nyitva vannak. Ezzel szemben a hét egyik köznapján becsuknak. Minden hétköznap más-más péküzlet van becsukva. Van olyan péküzlet is, amely vasárnap zár: annak az a hétköznapja.

A borbély szombat este is csak hétig borotvál. A fodrászüzletek hétfőn csak délután kettőkor nyitnak. Hétfőn délután Párisban nem lehet borotválkozni.

Milyen magas szellemi kultúra. A háborúelőtti francia színvonalú irodalom egyik büszkesége, Pierre Wolff, akitől sok darabot játszottak Budapestén is, (Bábjáték, a Nemzeti Színházban, „Ingóvány” a Vígyszínházban), ma filmkritikát ír: Jerome Tharaud, a francia Akadémia tagja, pedig riportokat.

Valaki szövegátette, hogy a párisi pincérek egyrésze udvariatlan. Egy párisi érdekes magyarázatát adta ennek: a francia nem szereti kiszolgálni embertársát; tartja magát is olyan embernek, mint az, aki rendel nála. A kötelességet korrektül elvégzi de csak addig a határig, amelynél a kötelesség végződik és a szolgálat kezdődik.

Páris egyik leghíresebb vendéglője volt a Foyot-féle. Ott állott, egy öreg hotel földszintjén, a Luxembourg kert környékén, a szenátus mellett. Nemcsak jó kosztjéről volt híres, hanem arról is, hogy oda jártak a szenátorok, ezek a teklintélyes, többnyire idős urak, akik szeretnek jól enni. Ezért az idegenek is gyakran felkeresték, de nem igen jártak jól vele, mert a Foyot-nak, mint a legtöbb ilyesfajta párisi vendéglőnek, megvannak a maga különlegességei, amelyeket az idegen nem ismer. A külföldiek tehát elmaradoztak és maradtak a szenátorok, egyedül. Az öreg hotel, amelyben a Foyot állott, azután lebontották és a híres vendéglő eltűnt. Ott volt a környék Foyot

Újabb kutatások szerint Miksa mexikói császár Ferenc József öccse s Napoleon unokája volt

London, március.

Ismeretesen több történész megpróbálta már igazolni azt a régi hipotézist, hogy Miksa mexikói császár, Ferenc József öccse, aki oly szerencsétlen véget ért, a reichstadti herceg fia s következésképpen Napoleon unokája volt. Most James Henry Duvennek, a világhírű angol műgyűjtőnek emlékiratai időszerűvé tették ezt a régóta kísértő problémát. Duveen azt állítja, hogy egy olyan okirat került a kezébe, amely kétségtelenné teszi Miksa napoleoni származását. Ez a dokumentum nem más, mint magának a „Sasfiók”-nak egy levele, amelyben a schönbrunni fogoly hitet tesz apasága mellett.

Duveen elmondja, hogy még fiatal diák volt, amikor apja, aki maga is szenvedélyesen műgyűjtő, egy jáspis-ékszerdobozt vásárolt valamelyik régiségkereskedőnél. Ezt az értékes szelencét Duveen öccse, akkoriban 9 éves gyerek, leejtette s a doboz megrepedt. Hogy apja ne vegye észre a dolgot, a két fiú a szelencével együtt bezárkózott egy szobába és nekilátott a kazetta megoperálásának. Alig fogtak azonban a munkához, meglepetve vették észre, hogy a repedésből egy papírszeletke áll ki. Egy levél volt, amelyet az idősebb Duveen-fő, aki történésznek készült, érthető érdeklődéssel másolt le. Ime, a levél szövege:

Szeretett fiam,

én, az Ön szerencsétlen atyja, elhúzóznai készülök e világról éppen abban a pillanatban, amikor Ön születik. Metternich, ez az ember formájú ördög tudja már, hogy nem élhetek sokáig. Örökletem az ő céljait szolgálják. Félek, hogy tudja az Ön születésének titkát is, amint mindent tud e világban. Azért írom e levelet,

hogy kijátszam őt s remélem, hogy e sorok egy oly időben kerülnek az Ön kezébe, amikor Ön már önállóan gondolkodik és cselekszik majd. Az Ön édesanyja semmit sem fog mondani. Szégyennek tekintí annak a gyermeknek a megszületését, aki unokája és örököse a legnagyobb embernek, aki valaha is élt s akire születésétől fogva hivatás vár.

Egy napon Franciaország köveit fogja, hogy legnagyobb sarjának leszármazottja kormányozza s ekkor Ön majd büszkén hivatkozik rá. Az Ön ereiben, mind a két ágról, császári vér folyik. Ezt a kis ékszerdobozt az Ön anyjának adom át azzal az utolsó óhajommal, hogy őrizze meg és adja át Önnek akkor, amikor elérí az éretti férfikori.

Félek, elhallgatja majd, hogy ez az ajándék tölem ered, annyira fél attól, hogy az Ön származásának titkával kompromittálja magát. Tehát két barátomat megbízom azzal, hogy Önnel, mikor elérí majd huszadik évét, közöljék, hogy ez a kazetta az enyém volt s hogy Önt mindenhatóvá teszi. Remélem, hogy ez az egyszerű üzenet felkelí az Ön kíváncsiságát s arra bírva Önt, hogy e szekrénykét jól átvizsgálja, felfedezi az én üzenetemet.

Szellemem a végét járja. Csupán azt kérhetem, hogy egy jó angyal őrkdíjék e soraim felett s hogy az igazság érvényesüljön. Ennek többet nem tehetek. Az Ön haladó atyja II. Napoleon. Duveen a továbbiakban előadja, hogy lemásolta ezt a levelet s az eredetit visszaette régi helyére, majd a megjavított szekrénykét visszaadta ap-

jának. Később, amikor ráeszmélt arra, hogy a véletlen mily becsértékü titok birtokába jutatta, apja már eladta az ékszerdobozt. Elkezdődött a kazetta után való vadászat, amelyről tudomást szerzett a bécsi udvar is, s végül egy belga antikváriustól, Josef Volantól Bécs szerezte meg a Duveen-család elől a jáspisdobozt. Megértette ekkor, hogy a Sasfiók levele, amelynek titokbanmaradásához a Habsburg-ház sok érdeke fűződött, (mindez a világháború előtt játszódott le), többé nem kerül napvilágra.

Mi most Duveen álláspontja? Habsburg Miksa főherceg, Zsófia főhercegnő és Ferenc főherceg állítólagos fia 1832 július ókán született, 16 nappal az akkor 21 éves Sasfiók halála előtt. Tehát:

1. A levélnek az a kitétele, hogy „édesanyja szégyennek tekintí annak a gyermeknek megszületését, aki unokája és örököse a legnagyobb embernek, aki valaha élt...”, arra enged következtetni, hogy ez az anya egy osztrák hercegnő lehetett, akit dinasztikus szempontok köthettek.

2. Ez a frázis: „Az Ön ereiben mind a két ágról császári vér folyik”, nyilvánvalóvá teszi, hogy csakis Zsófia főhercegnőről lehet szó, ámbár elképzelhető az is, hogy a reichstadti herceg e szavakkal saját szüleit jellemezte.

A história mindenesetre valószínűsíti, hogy Miksa születése körül titkok voltak: erre mutat az is, hogy sok oly törekvés érvényesült, amely a fiatal főherceget lehetetlenné és tehetetlenné akarta tenni. Ily törekvés juttatta el Mexikó trónjára, amelyért aztán életével fizetett.

nélkül.

...Most már öt új vendéglő van azon a vidéken, csupa pót-Foyot és ál-Foyot. A szenátorok azonban nem járnak hozzájuk: csak az idegenek.

Páris nagyon szereti a zenét; a régi francia zeneszerzőknek még most is nagy a kultusza.

A következő jelenetnek voltam a tanúja:

A borbélynál, a szomszéd székben egy vendégnek nyírták a haját. A hajnyírás hosszú művelet, vendég és borbély beszélgetnek. Zenéről volt szó, Lecoqu, Audran, Hervey, a francia könnyű daljáték mestereinek a nevel csak úgy röpködtek a levegőben. Végül megegyeztek abban hogy mind

kettőjüknek „A cornevillei harangok” tetszik a legjobban. Beszélgettek róla, pontosan ismerték mindegyik számát — csak a zeneszerző neve nem jutott egyiküknek se az eszébe. Kinozták az agyukat, hiába. Bejött egy új vendég, párisi szokás szerint kézfogással üdvözölte a borbélysegédet.

— Jó, hogy jön, — mondja a borbély. Nem jut eszünkbe, hogy ki írta: „A cornevillei harangokat”.

— Planquette — feleli rá magától értetődő egyszerűséggel az új vendég.

— Planquette, — persze, hogy Planquette, — kiáltják most egyszerre mind a ketten.

Arra, hogy valaki, aki bejött az utcáról, ne ismerje „A cornevillei harangok”-at, vagy

ne tudja, hogy ki a szerzője, — arra nem is gondoltak.

A párisi nép beszélgetését hallgatni a legnagyobb élvezet; mennyi ironia, milyen szellemes válaszok és milyen talpraesett viszonyválaszok.

Egy apró példa:

A Párisban szokatlan téli kemény hidegben autobus sofőrök melegednek a végállomáson a rögtönzött kályhák mellett.

— Kérem, fordulok hozzájuk, — hogy jutok el a Porte Dauphine-hoz? Földalattin, — vagy autobusszon?

— Autobusszon gyorsabb, — földalattin melegebb, — hangzik a gyors válasz.

Ruttkay György

Londoni levél

Kik mehetnek és telepedhetnek le az angol fővárosban?

London, március közepén.
Kedves barátom.

Bár lehetőleg szorgalmasan válaszoltam a hozzám érkező levelekre, tudom, hogy kissé neheztel reám, hogy nem szolgáltam elég kimerítő felvilágosítással. Mentségemre legyen mondva, levél csak egy volt a sokszáz közül s valamennyi körülbelül ugyanazon kérdésekkel fordult hozzám. A választ Önnek és a többi levélírónak egyaránt szól.

MONDJ IGAZAT.

Az angolok mindeneke előtt a fair playt kedvelik. Mindeke előtt ezt tanulja meg, ha a brit birodalom felé törekszik. Ha tehát sajtgyárat akar nyitni Londonban, ne azt közelje az angol követséggel, hogy énekelni óhajt tanulni. Ha sok száz máshoz hasonlóan Ön is vendéglő nyitására gondol, ne szorongassa zsebében egy meg szűnt ujságíró igazolványát.

Az angoloknak, mivel bizonyos mértékig naivan és fölőtte becsületesen gondolkodnak, könnyű tulajdorni az eszén. De ezt nem szeretik. Valahogyan mindig rájönnek. Kisérteties mesék keringenek külföldi körökben a Scotland Yard mindeztudásáról. Sokan úgy érzik hogy az angol hatóságok külön detektíveket tartanak az ő őrízükre. Ez nem igaz. Az angol jólinformáltságnak a titka a mesterileg megszervezett angol adminisztráció.

A londoni rendőrség tudja azt, hogy Ön mit mondott az angol követségen, néhány diszkrét jeltől arról is tájékozódik, hogy a határátlépésnél mit vallott a szövegint feljegyzik a Home Officeban, azaz a belügyminisztériumban és a rendőrségen tett bejelentéseit. Ha e jelentéktelennek látszó vallomások között a legkisebb ellentét mutatkozik, máris felébred az angolok bizalmatlansága. Az angol bizalmatlanság csak egy dolog erősebb; az angol bizalmatlanság. Bármint is tegyen ezentúl, gyanakvással fogják kísérni lépkeit ha ugyan egyáltalán még sokat lépkedhet Angliában. Az angolok az ilyen ártatlan trükköket is becsapásnak tartják és kegyetlenül gyors kiutasítással büntetik.

Az angol törvénykönyvnek van egy furcsa paragrafusa, a „False pretence”. Ez arra vonatkozik, ha valaki hamis ürüggyel jut anyagi előnyökhöz. Hosszu börtönbüntetés a megtorlás. Ugyanez az elgondolás érvényesül a bevándorlásnál is. Nagyon veszélyes kísérlet ilyen eszközökkel megkísérlni az Angliában való letelepedést.

Tudomásul kell venni, hogy az angol, mint nemzet, általában nem vendégszerető. Ágy-

rendszerében kipusztíthatatlanul benne él a szigetlakók elzárkózási hajlama. Ennek látványlag ellentmond, hogy történelme során menekültek ezrei nek adott otthont, új hazát. Hollandi protestánsok, francia hugenották, spanyol zsidók, monarchista orosz emigránsok (hogy csak néhányat említ-

Látogató és bevándorló

A legtöbb baj az ugynevezett „visitor”-okkal történik, vagyis azokkal az idegenekkel, akik mint látogatók lépik át az angol határt és azután azt hiszik, hogy most már teljesen minden nehézségen és nyugodt lélekkel vállalkozásba foghatnak. Látogatóból sohasem lehet bevándorló. Ön, kedves barátom, mint visitor, ha a megfelelő beutazási engedélyt nem kéri, nem kéri a bevándorlási biztost (a látogatózsa tartózkodási idejét, zavartalanul élhet évekig Angliában. Ha ugyan van miből. Az angolok szörnyen komolyan veszik azt, amit bele nyomnak az utlevélben, hogy sem fizetett, sem fizetés nélkül munkát nem vállalhat. Ha ezt engedély nélkül tenné, előbb vagy utóbb rájönnek, a név rákerül a rejtett fekete listára, mellyel olyan szeliden bábrál az immigration officer és a brit birodalom kapui örökre bezárultak Ön előtt.

Hiába gondolja Ön, hogy fölőtte korrektül és becsületesen cselekszik, amikor párhuzamos turistakodás után be nyújtja a minisztériumhoz kérvényét és közli, hogy úgy meg szeretné Angliát, hogy most már nem mint vendég, hanem mint gyáros szerezne tovább élvezni a londoni kódot. Lehet, az Ön anyagi helyzete még oly kifutó, elhatározása még oly indokolt, az angolok nem törődnek vele. Nem bocsátják meg a „hamis ürügyet” ilyen esetben csak egyet tehet: elutazik Angliából és amikor visszajön, a tiszta igazságnak megfelelőleg részletezi céljait. Meg lesz lepve, hogy milyen jól jár vele még akkor is, ha nem engedik be. Rendkívül sok kellemetlenségtől, bajtól és izgalomtól szabadul meg.

Ki engednek be az angolok? Erre nagyon nehéz válaszolni. Minden egyes esetet egyénileg bírálják el. Indokait néha felismérhetetlenek. Orvosok, fogorvosok számára ma már alig van kilátás. A németek és osztrákok kimerítették Anglia felvételképességét e téren. Mérnökök és egyéb technikusok abban az esetben remélhetik a kedvező elbírálást, ha tevékenységükből az angol iparnak kézzelfogható haszna van. Ezt azonban nemcsak szavakkal kell bizonyítani.

Önálló vállalkozónak akkor

sünk a nagy bevándorlási hullámokból) telepedhettek meg a brit szigetekre és vegyülhettek el az angol néppel.

Az inzuláris hajlamnál tudniillik erősebb az angolok emberiségére, mely a biblia nemzetének gyakorlatában is érvényesülő keresztényi öntudatából ered.

van esélye, ha megfelelő ökével rendelkezik, nem okoz konkurrenciát angol cégeknek és angol állampolgároknak elhelyezkedési lehetőséget nyújt. Az engedélyt ilyen esetekben egy évre adják meg és azután az első öt esztendőben kegyetlen szigorral átvizsgálják könyveit, hogy cége megfelel-e a követelményeknek és valóban eredményesen dolgozik-e.

Hiába számítja Ön ki iróasztala mellett, hogy az angol árnál jóval olcsóbban tud villanykörtét, vagy radiumot előállítani, hamarosan rá fog jönni, hogy tévedett. Mindeke előtt az angol munkaárakra kell tekintettel lennie. Egy angol munkás körülbelül 4 fontot keres hetenként, ami bizony legalább is 7000 lei. Bármilyen fogjon Angliában, a legfontosabb, hogy legyen módja a „kivárára”.

Az angol cégek rendszerint évszázadokig állnak fenn és ezért évtizedekben gondolkodnak. Nincs semmi érzékük az iránt, hogy Önnek sürgős a dolog. Nem elég, ha Ön angolul tanul, Önnek Angliát kell tanulnia.

Ez pedig nagyon nehéz lecke és csak Angliában sajátítható el.

Mingyárt a határ átlépésénél meglepetésekre számíthat. Megtörténhetik, hogy érvényes vizuma ellenére az immigration officer nem engedi be. Vakmerőség egy ilyen alantas helyzetű fiatal embertől, hogy szembeszáll a követségi döntésével — gondolja Ön. — A vizum azonban — legtöbb európai nemzet állampolgárának nincs is rá szüksége — az angolok szemében nem azonos a beutazási engedéllyel. Azt a kishivatalnokot, aki a hajón vagy a kikötőben az ön utlevelét ellenőrzi, nehéz és bonyolult vizsgák után választották ki és vakon megbíznak tisztánlátásában, ítéletében. Példázza ezt a következő kis történet:

Egy előkelő külföldi vállalkozásnál munkaengedélyt kapott egy szakember. E munkaengedéllyel elfoglalta állását és most már azt kérte, hogy feleségét is kihozhassa. Pár héttel később megkapta a Home Office levelét: Az államtitkár úr — így szól az irás, az angol állami hivatalok lakóhelyén udvariasság stílusában — rendkívül sajnálja, hogy a ké-

rest nem teljesítheti. Önagsága beutazásának engedélyezése kizárólag az immigration officertől függ és az államtitkár úr nem avatkozik bele a határhivatalnok munkakörébe. Viszont az államtitkár úr reméli, hogy e levél felmutatása után az immigration officer jóindulatúan fogja elbírálni önagsága kérését.

Levelemet, mint az általában szokásos, azzal fejezem be, hogy nem írhatok többet, mivel már nagyon hosszúra nyúlt. Ön talán, kedves Barátom, ismét rossznéven veszi, hogy nem feleltem minden kérdésére. Igérem, legközelebbi levelemben ezt is megkísérlem.

Addig pedig szívélyesen üdvözlő készséges hiva

Ráskay László.

Az arabok és az angol javaslat...

A Daily Telegraph foglalkozván a palesztinai helyzettel a következőket jegyzi meg:

„Az arabok körében az angol javaslat nagy elkeseredést váltott ki. Az arabok szerint néhány embernek jófizetett miniszteri állást akarnak adni, de ezzel szemben megtagadják a palesztinai arabok függetlenségét. Az 5 évi átmeneti idő jogos kívánságaik teljes előadását jelentik...”

86 milliós nemzet

Az egyik berlini lap most tette közzé azt a térképet, amelyet a német statisztikai intézet Cseh- és Morvaország bekebelezése után hozott nyilvánosságra. A térképhez mellékelte statisztikai kimutatás szerint Németország területe 332.000 négyzetkilométerre nőtt és lakosainak száma 86 millió. De hogyan tudják ezt a 86 millió embert élemezni?

Galambsok a háborúban

A Paris Soir írja:

„Henri Pichot a volt front-harcosok uniójának elnöke most tért vissza 17 napos kelet európai utjáról. Lövetben a front-harcosok előtt nagy beszédet mondott, amelynek során a következő kijelentéseket tette:

— Keleteurópa államai bízalommal viseltethetnek a nyugati államok irányában. Ezt a bizalmat a francia-angol szövetség erejére alapozzák. A veszély ebben a pillanatban igen nagy. Franciaországnak és Európának csak a szabadság és a szolgaság között lehet választania. Mi a szabadságot, tehát a harcot akarjuk. — Még nem vagyunk a háborúban, de már mögöttünk maradt a béke állapota.”

Makulatura

Újságpapír nagy tételben is kapható

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4. sz.

Kergetőzés a halállal a croydoni repülőtér felett

(London.) Mintegy hat héttel ezelőtt egy repülőgép csodálatos módon menekült meg Croydonban s most megint ugyanez az eset ismétlődött meg, ugyancsak a London melletti croydoni repülőtérén. A párisi repülőgép, mely rendszeres járatot bonyolít le London és Páris között, a csatorna fölött, nem tudott leszállni. A gépen a személyzeteken kívül még hét utas volt, akikre a szakértők szerint halál várt, ha csak valami csoda nem történik. Megint ugyanaz volt a hiba, ami néhány héttel ezelőtt: a gép elülső kerekei, amelyek felszállásnál az aeroplán testébe húzódnak, — szerkezeti hiba miatt nem működtek, illetve közvetlenül a leszállás előtt a pilóta észrevette, hogy csak az egyik kerék nyílt ki, a másik beütközött. Ez annyit jelentett, mint ha egy ugyanolyan nagyságú autó, mint ez a repülőgép, száz husz kilométeres sebességgel, egyetlen kerékkel tíz méter magasságból valahová lezuhan.

A párisi repülőgép a croydoni légikikötő felett SOS jeleket adott. Rádióon keresztül hamarosan megállapították, — hogy mi baj van.

Azonnal mozgósítottak két tűzoltó kocsit, három mentőautót és a kórházakban az orvosok bemosakodtak az operációra.

A tűzhalálra ítélt repülőgép keringett a levegőben, az utasok angolokhoz méltó hidegvérrel szemléltek a mélységben sötétlő ezer és ezer embert, — hogy szerencsétlenségüknek szemtanúi legyenek.

Most megismétlődött ugyanaz az eset, ami hat héttel ezelőtt. Az utasok tudomásul vették, hogy legfeljebb egy fél óra áll rendelkezésükre ebben az életben.

Nyugodtan pezsgőt bontottak. Egymás egészségére ittak és a férfiak, amennyire segítségére lehettek a kiszolgáló személyzetnek, igyekeztek a beütközött kerekeket kiszabadítani. A fáradság hiábavalónak bizonyult. Hosszas rádiós társalgás után a repülőgép pilótája kiadta az utasítást, hogy mindenki kösse magára az ejtőernyőt. Az utasok fölvetették de miután nem volt gyakorlatuk, az ugrásban, még gondolkodtak afölött, vajjon a géppel szálljanak-e földre, — vagy ugorjanak ki. Végül is úgy döntöttek, hogy megkísérik a leszállást. A pilóta hol kétszáz méter magasba vitte a gépet, hol 1500 méterre. Egy óra 40 percig tartott ez a halálkeringés. Az egész játék arra ment, hogy a motorban levő benzint elfogyasszák, hiszen nyilvánvaló volt, hogy a kényszerleszállásnál robbanás lesz és igyekeztek minden ajajtól megzabálni.

Négy óra 20 perckor végre a benzinóra nullát mutatott, az utasok megkapaszkodtak a székeikben, egymásra mosolyogtak s ahogy a szemtanúk elmondatták, a kapitány megfordította sípkáját és még egy szer hátramosolygott:

— Csak nyugalom, tíz másodperc s vagy otthon leszünk vagy a mennyekben találkozunk.

Az utasok már a halálkeringet közepette számításokat csináltak, hogy a kényszerleszállás esetén melyik volna a gép legbiztosabb része. A köz-

pét tartották annak. A repülőgépén egy fiatal nászutas pár volt, s azokat kényszerítették, hogy oda üljenek.

Ilyen hangulatban érkezett a gép a földre. Egy kerékkel, féloldalt, hatalmas porfelleg közepette végigszántott a croydoni repülőtérén. Az emberek befogták a szemüket, a tűzoltókocsik szirénái feljajdulnak és az autók versenyezve futottak a földet hasító repülőgép után.

Szinte abban a percben érkeztek oda, amikor a gép kerekei megálltak. A pilóta mo-

solyogva ugrott ki. Szaladt a feleségéhez, aki rádió útján értesült arról, hogy a férje milyen halálküzdelmet viv a levegőben. Utána elsők a nászutasok szálltak ki, majd a többi öt utas. A közönség hatalmas óvációban részesítette őket és szerencsekívánataival halmazta el. Az utasok azután ott a helyszínen megbeszéltek, hogy következő este díszbankettet rendeznek a repülőgép személyzetének tiszteletére s azt is megfogadták, hogy minden évben, ugyanezen a napon közös istentiszteletre gyűlnek össze.

Hat hét alatt ez volt a harmadik eset, hogy a pilóták lélekjelenléte és tudása folytán a croydoni repülőtérén utasival együtt menekült meg „a biztos haláltól” a személyszállító repülőgép.

SZINES BUCURESTI KÉPESLAP

Bukarest, márc. 24. Salmay Hortense asszony kezdeményezésére általános kiállítást rendeztek a néhai Szatmári Papp Károly festő műveiből, aki minni ismeretes, Bukarestben élte le életé nagy részét. Borzék fűrdön ismerkedett meg Bibescu fejedelemmel, akinek fényes ajánlatára a Havasalföld fővárosába költözött. A fejedelem „udvari festő és fényképész” címet ajándékozott neki. Életéről és műveiről beszámolunk, valamint arról is, hogy elrománosodott utódai szeretik románnak tűntetni fel Szatmári Papp Károlyt, pedig egész élete csupa bizonyosságtétel volt magyarsága mellett.

A kiállítás beszédes bizonyítéka annak, hogy műtörténeti, de különösen politika-történelmi szempontból mit köszönhet a románság a magyar Szatmárinak.

Körülbelül az volt ő a román nép történelmi fejlődése idején, amit Barabás Miklós jelentett a múlt század első felében Magyarországon. Mindkettő történelmi idők szemlélője lehetett s mint művészek felbecsülhetetlen szolgálatot tettek olyan történelmi eseményeknek és arcoknak megörökítésével, amelyek sohasem maradhattak volna fenn az utókor számára. A fényképészei ekkor még gyermekcipőben járt...

Szatmári P. Károly képeiben elvonul szemünk előtt az egész ujabbkori román történelem. Ott látjuk Bibescu vajdát, a törökös kaftánokba öltözött bojárokkal körülvéve. A két fejedelemség egyesülése már küszöbön áll... Aztán Cziza Sándor fejedelem uralkodása következik s nemsokára az a pillanat, amikor idegen uralkodóház sarja lép a román fejedelemség földjére, Hohenzollern Károly személyében, akit nemes lovakkal örszervezett hatos fogas röpi a Cotroceni kastély felé. Kegyetlenség volna arra csak

gondolni is, hogy a mai kor gyermekei nem láthatnák a káprázatos pompájú fejedelmi nászt, amikor a későbbi Erzsébet királyné, a költői lelkű letű Carmen Sylva ott áll mennyasszonyi ruhában a papi áldás magasztos pillanatában. Ami az orosz-román-török háború epizódjairól festett képeket illeti, mindenik a történelem egy-egy lapját jeleníti, valamint azok is, melyek a független román királyság kikiáltásának körülményeiről készültek.

Nem kisebb azoknak a képeknek sem az értékük, amelyek a régi Bukarest egy-egy darabját, vagy a múlt század férfi és nő viseletének, szokásainak színes motívumait mutatják be. Megtudjuk azt is, hogy az Okirályság katonai térképei szintén Szatmári P. Károly nevéhez fűződnek, valamint a régi román címer megalkotása is az ő műve. — Egyébként az új román címer tervezője ugyancsak magyar ember: köpeczi Sebestyén József, a neves heraldikus.

Egy asztalon reliquiák vannak. Közük egy fénykép is. Kemény, szélesvállu, Kossuth-szakállas urai ábrázol palettával a kezében. Az arc jellegzetesen magyar, de ha valaki nem tudn, a határozott, férfias aláírás könnyen meggyőző: Szatmári Papp Károly.

Egy másik képkiállításról is hírt adunk. A nagybányai festők, névszerint: Abrudean Péter, Peák Ferdinánd, Gyarmati Ferenc, Gyimesi Gábor, Kádár Géza, Kiss Károly, Kovács Géza, Mezei Elemér, Scheip Károly, Schakirov Sebestyén, Sorban Raul, Stelek Norbert, Uica Gassert Lula és Ziffer Sándor szerepelnek hat-hat képpel, Manu György és Peer Merloc szobrokkal.

Most másodízben szerepelnek testületileg nagybányai művészek a fővárosban s nem csak a művészvilág fogadta

örömmel erdélyi kollégáit, hanem a közönség is.

Valamit a fővárosi magyartársadalmi mozgalmakról.

A Református Nőszövetség főző- és terítési versenyt rendezett. A gyönyörű asztalok közt nagyon nehéz lenne a legszebbet kiválasztani, inkább felsoroljuk az összes hölgyek nevét, akik ezen az eredeti és nemes célú szolgáló versenyen résztvettek. Ime: Blaskó Pálné, Balla Györgyné, Huszár Andrásné, Götz Lajosné, Gyárfás Lászlóné, Szőke Jánosné és dr. Tanódy Endréné. A befolyt pénzből egy építendő gyermekmenhely alapját növeik.

Örvendetes megmozdulások észlelhetők a fővárosi katolikus magyarság körében is. A katolikus magyarok több mint száz tekintélyes aláírást tartalmazó kérvényt nyújtottak át a pápai nunciusnak, amelyben rámutattak arra a sérelemre, hogy a Szent József székesegyházban nincs magyar papi szolgálat, pedig a székesegyház kerületébe tartozó katolikusok nagyrészt magyarok teszik. Nem lehet indok az, hogy a Barafia templomban magyarul is prédikálnak, mert a Szent József székesegyház körébe tartozó egyházközségeknek egyházzogilag nincs ott mit keresniük. — Kérik tehát, hogy a Szent József székesegyházban is esketést, keresztelést, gyónást magyarul is végezzenek. A nuncius s megígérte, hogy a sérelmet orvosolni fogja.

A másik örvendetes esemény a magyar katolikus ifjúság egyesületbe való tömörülése. A mozgalom nagy lelkesedéssel indult meg.

Nem nagy dolgok ezek, de a katolikus magyarság nemzeti szempontból való tömörülésének feltétlen bizonyítékai.

Átrepülte az Egyenlítőt egy 80 lócrős magyar acroplán

Két magyar sportrepülő bravurja

Budapest, márc. 24. Március 19-én repülte át Afrikában az Egyenlítőt az M 24, a műegyetemi sportrepülő pompás kis repülőgépe, amelyet Vadas László és Békassy Vilmos felváltva vezet. Az Egyenlítő átrepülése után még öt szélességi fokot haladt a cél felé és szerencsésen elérte a Viktoria-Nyanza déli partján fekvő Ta bara városát, amely valamikor Német-Kelet-Afrikának volt egyik városa.

A kis gép teljesítményének megítéléséhez tudni kell, hogy a motor hengereinek űrtartalma mindössze 3.95 liter, vagyis a normális lóerőszám nyolc van és legfeljebb 95 lóerőt lehet belőle kivenni, ami azt jelenti, hogy a világrészeket átutazó magyar repülőgép motorereje

nem haladja meg egy valamirevaló nagyobb autó erejét.

Az M 24 február 15-én indult el Budapestről és átrepülve a Földközitengert, az afrikai pusztaságok fölött érkezett Malakkal városába. Ennek a repülőtere egyike a legrosszabaknak és itt történt egy kis baleset, amelynek során megsérült a futószerszék és eltört a légszűrő. A szerencsés kimenetelű szerencsétlenséget egy furcsa jelenség okozta, amelyet a pilóták általában is mernek, de csak az egyiptomi pilóták tudnak ellene védekezni. A rendkívüli hőség következtében a homokos repülőter tükörzni kezd s a pilóta ennek folytán nem tudja megállapítani a föld közelében a magasságot. Azt hiszi, hogy még tizenöt-husz méter magaságban van, amikor már a gépe elérte a földet. A malakkali leszállásnál Békassy vezette, Vadas hátul ült, de egyszerre csak függőlegesen né-

zett le és ez volt a szerencsésük. — Függőlegesen ugyanis meg lehet becsülni, még tükörzés mellett is a magasságot és ekkor látta Vadas, hogy nagy sebességgel már a földet éri.

Miután a gép kettős kormányzatú, Vadas hirtelen berántotta a magassági kormányt, az M 24 kissé felemelkedett és ennek tulajdonítható hogy nagyobb baj nélkül siker-

rült leszállni. Kétheti késedelmet szenvedtek e miatt: most azonban szédületes tempóval hozták be a késést.

Az M 24 egyébként

ma már megérkezett Durban városába,

amely mindössze nyolcszáz kilométernyire van Cape Town-tól, ahonnan két nap múlva, március 23-án indul-

Nemzetközi szélhámos lövöldözött a brassói zsidótemplom udvarán

(Brassó.) Néhány nappal ezelőtt megtörtént, hogy a brassói neolog zsidó hitközség udvarán revolveres merénylet történt, amelynek súlyosan sebesült áldozata, Lukács Mihály 29 éves házimester, tettese pedig egy Helmar Kartz dr. néven szereplő német állampolgár volt. Lukácsot kórházba szállították, ahol sikeres műtétet hajtottak végre rajta, úgy, hogy orvosai biznak felépülésében. A merénylet a rendőrségen többiben is kihallgatták, de olyan zavaros válaszokat adott, hogy Zamfir rendőrtiszt, az állambiztonsági rendőrség főnöke, valamint Suchoreanu és Florescu rendőrtisztek szükségesnek látták alaposabb vizsgálat megejtését.

A merénylet bevallotta, hogy sohasem hívták Helmar Kartz dr.-nak. Nem is német alattvaló, A lengyelországi Poznanban született 1907-ben. Igazi neve Gerken Albert. Nemcsak Lengyelország, hanem majdnem egész Európa körözi. Miután Lengyelországban forró lett számára a talaj, Németországba tette át székhelyét. Né-

hány sikerült fogás után Grácba utazott, ahol hamisított utlevelet és személyazonossági igazolványt vásárolt magának.

Grácból visszatért Berlinbe, ahol közel 8 hónapig lakott. Ez alatt az idő alatt nem követett el büncselekményt. Innen Tripoliszba ment és egyre-másra követte el a betöréseket.

Amikor aztán vesztét érezte Görögországba, Bulgáriába, és végül Romániába menekült. Bukarestben ütötte fel tanyáját, március 9-én. Innen utazott Brassóba terepszemlére.

Először a zsidó templom udvarára vezetett. Valószínűnek látszik, hogy a zsidótemplomba akart betörni.

A betörés elkövetése előtt a házimester lakásán tartott terepszemlé. Itt azonban nézeteltérése támadt a házimesterrel és attól való féltelmében, hogy rendőrképre kerül, revolverét használta.

Gerken Albertet átkísérték az ügyészségre.

Megkezdődtek a jelentkezések a Nemzeti Ujjászületés Frontja magyar alosztályába Bucurestiben

A Nemzeti Ujjászületés Frontja magyar alosztályának bucurestii szervező bizottsága felkéri a fővárosban lakó magyarokat, hogy az alább közölt címek valamelyikén a Nemzeti Ujjászületés Frontjának magyar alosztályába való beiratkozás céljából minél hamarabb jelentkezzenek. A törvény szerint a szervezetnek tagja lehet minden 21. évet betöltött magyar férfi és nő.

1. Ref. Parochia, Str. Stirbey Vodă 9.

2. Ref. elemi iskola igazgatósága, Str. Sfinții Voevozi 50.

3. Ref. parochia, Str. Mitropolitul Iosif 26-A.

4. Ref. lelkészi hivatal, Str. Vatra Luminoasă 173.

5. Unit. lelkészi hivatal, Str. Basarabia 47.

6. Evang. lelkészi hivatal, Str. Basarabia 47.

7. Fehér Kristóf, Str. Badea Cártan 10.

8. Bokor Béla, Calea Victoriei 65.

9. Dr. Papp Béla, Str. Gen. Budișteanu 1.

10. Németh Ernő, Str. Gh. Barițiu 20.

Felmentették az alaptalanul megvádolt görög katolikus esperest

Kolozsvár, márc. 24. Az államvallás elleni izgatás címén vont felelőségre a Negulescu Dumitru hadbíró alezredes elnökletével működő helybeli katonai törvényszék Papfalva Szilágmegyei község özs görög katolikus esperesét, Vatanman Antont.

Az elmúlt év április 14-én kelt feljelentésen alapuló vádirat szerint Vatanman esperes egyházi beszédekben állandó témadásokat intézett a görögkeleti egyház ellen.

Az esperes kihallgatásakor erőlyesen visszautasította a felhozott vádakát, évtizedekre visszanyúló vallási tevékenységére hivatkozott. Miként vallo-

másából kiderült, már a XIX. századvégi híres „memorandumper”-ben is részes volt és egykori harcosársaként Vaida-Voevod Sándor királyi tanácsost nevezte meg működésére igazolására.

Mint hogy a vád tanujaként kihallgatott Nicoara G. görögkeleti tanító se mondott semmi terhelőt, azt állítva, hogy a megvádolt esperes csupán a vallási szektákról nyilatkozott elítélőleg, a katonai törvényszék — anélkül, hogy a védelmet ellátó dr. Ciugudeanu Marius ügyvéd felszólalására sor került volna — egyhangulag felmentette Vatanman Antont.

Kártérítés fejében lefoglaltak Franciaországban egy cseh repülőgépet a repülőkatasztrófa áldozatainak örökösei

(Páris.) Az utolsó csehszlovák repülőgépet, amely Prágából érkezve, a Le Bourgeti repülőterén leszállott, a hatóságok lefoglalták abban a pillanatban, amidőn éppen felszállani készült, hogy utját folytassa.

A repülőgép lefoglalását azért rendelték el, mert 1938 aug. 13-án a cseh repülőteret egyike gépevel katasztrófa történt Németországban. A katasztrófa áldozatainak örökösei Franciaországba költöztek. Tárgyalásokat kezdtek a repülőteretársasággal kártalanítá-

sukra. Sikerült is egyezményt kötni, melynek értelmében 230 ezer cseh aranykoronát kellett volna kapniok. Amikor az összeg kifizetésre került volna a sor, megtörtént Csehország beolvasztása. Az örökösök, akik veszélyeztetve látták pénzüket, bírósághoz fordultak és sürgősségi veszélyre hivatkozva elérték, hogy a francia bíróság elrendelte a gép lefoglalását biztosítékképpen. A repülőgépet, ha az összeget nem fizetik ki az örökösöknek, elárverezik.

Agyontötte kártyaparcenerét egy temesvári kávéházban a vermes adóügynök

(Temesvár.) Tegnap délelőtt háromnegyed 9 órakor izgalmas jelenet játszódott le a Terminus kávéházban. A vendégek csendesen ültek reggelijüknél, míg az egyik asztalnál Stingu Ioan 28 éves versemi adóügynök és Diaconescu Andrei 24 éves fiatalember kártyáztak. A vendégek egyszerre izgatott szóváltásra lettek figyelmesek, mely a kártyázók között folyt le. Mielőtt még bárki beleavatkozhatott volna, Stingu Ioan revolvert rántott és azt Diaconescu sötötte. A golyó Diaconescu at azonnal megölte.

A halálos kimeneteli kávéházi jelenet nagy riadalmat keltett. Stingu Ioan at előállították a rendőrségen, ahol kihallgatása most folyik.

Nemsokára megjelent a helyszínen Pintea Vasile dr. kerületi orvos, aki megállapította, hogy a golyó Diaconescu máját és tüdejét érte és azonnali halált okozott. Néhány perc múlva a gyilkosság színhelyén volt Imbroane Bujor ügyész, Luputa bűnügyi osztályfőnök Chemitzky Imre és Cotz Jonel komiszáriusok. A gyilkos és a kártyaparti többi tagjainak vallomásából a következőket állapították meg:

— Diaconescu Andrei műegyetemi hallgató tegnap éjjel jött a Terminus kávéházba a hol leült játszani Stinguval és egy Zsiván nevű volt jegy-

zővel. Ferblit játszottak és a szerencse hol az egyikhez, hol a másikhoz szegődött. Reggel Diaconescunak lapjárása rosszra fordult, s nemcsak pénzét, hanem óráját is elvesztette, melyet a nyertes Stingu vett zálogba. Fél 9 óra tájban Diaconescu egyszerre csak átnyult

az asztalon és magához vette a Stingu előtt fekvő pénzt és zálogba tett óráját. Rövid szóváltás után Stingu revolvert rántott és azt a diákra sötötte, aki hangtalanul összerogyott és néhány pillanat alatt kiszenvedett. Stingu at letartóztatták.

Mit mondott HITLER a csehekről?

Szóról-szóra vett idézet, a német birodalmi kancellárnak hat hónappal ezelőtt elhangzott beszédéből:

„...Hálás vagyok Chamberlainnek fáradozásaiért. Biztosítottam őt arról, hogy a német nép nem óhajt mást, mint a békét. Továbbmenve biztosítottam őt arról is, hogy a mennyiben a cseh kérdést békés uton rendezni sikerül, úgy Európában semmi további területi követelésünk nincsenek többé. Még arról is biztosítottam az angol miniszterelnököt, hogy abban a pillanatban, amikor a Német birodalom meggyőződik arról hogy Csehország a kisebbségi kérdést megfelelő módon rendez, a Német birodalmat már nem érdekli a cseh kérdés. Ezt minden tekintetben garantáljuk. Mi nekünk egyáltalán

nem kellene a csehek.

És aztán feldarabolták Csehországot.

Makulatura

nységpepir nagy tételben is kapható

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4. sz.

Töltőtoll javítást szakszerűen, gyorsan és olcsón végez a Pásztor Ede cég. 613

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Fényképei

nagyon olcsón és nagyon jó szavatosság mellett

Róna fényképész

műtermében kaphat

Régi képekről élethű nagyítások

Átr. Alexandri No. 4.

ALLÁS

Bejárónőt keresek félnapra, a környékről. Aurel Vlaicu 46. 936

Eladó fekete női kosztüm és fekete kabát kis alakra. Cím a kiadóban. 833

Munkáslányokat könnyű munkára felvesszünk. Patria fa árugyár, Avram Jancu 5. 933

LAKÁS

Kétszobás modern uccai lakás, konyha és fürdőszoba-használattal kiadó. Sas palota, III-ik emelet, Gyárfás.

Butorozott különálló udvari szoba magános férfinek 1-ére kiadó. Str. Pasteur 23. (Felső csefőgő) 795

Rádió műsor

HÉTFŐ

BUCUREȘTI. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, hírek. 13.10: Délin hangverseny közvetítése. Közben sport hírek. 13.40: Gramofonlemezek. 14.15: Hírek, időjárás jelenté, rádióhíradó. 14.30: Gramofonlemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Kezdő művészek. 19.15: Ének. 19.40: Két csellóverseny. 20.30: A rádiózenekar hangversenye. 21 óra 30 perckor: Zongorahangverseny közvetítése. 23.15: Szórakoztató zene. 23.45: Hírek közvetítése német francia és olasz nyelven. Utána: Közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10: Zongora számok. 13.40: Hírek. Utána Énekszámok. 14.30: Cigányzene. 17.15: Diákfélóra. 18: A magyar és német rádió közös műsora. 19: Felolvasás. 19.30: Cigányzene. 20.50: A magyar cers története. 21.20: Operaházi zenekar. 22.40: Hírek. 23 Gramofon. 24: Jazz.

Még mindig lövöldöznek a hegyekbe menekült ukrán terroristák

A bécsi „Zeit” jelentése szerint a Kárpátalján az ukrán bandák egyrésze a hegyekbe menekült és folytatja az ellenállást.

Más részről azt jelentik,

hogy kétezer ukrán terrorista német területre menekült, ahol lefegyverezték és külön munkatáborokban helyezték el őket.

Két halálos szerencsétlenség Biharmegyében

(Nagyvárad.) Két halálos szerencsétlenségről érkezett jelentés a nagyváradai ügyészségre.

A fogyvásárhelyi csendőrség jelentette az ügyészségnek, hogy a Fogyvásárhely-Nagyvárad közötti országuton egy ismeretlen autó halálra gázolta Petre Alexandru 55 éves gazdálkodót, aki szekérről jött Nagyváradról és Mezőte egd felé tartott.

A szerencsétlen gazdálkodó

vérbefagyott holttestére csak reggel bukkantak rá a járőrök. A szekér is darabokra tört.

A csendőrség keresi a gázoló autósófförjét.

A kisjenői csendőrség jelentése szerint Dragoș Ioan 51 éves gazdálkodó részegen ment haza lovas szekérével s bevezette a szekeret a Körös vizébe. A részeg ember lovaival együtt a vízbe fulladt.